

ลักษณะ 2

การแบ่งปันมรดกแก่ทายาท

มาตรา 196 การแบ่งปันมรดกให้จำแนกออกเป็น 3 ภาค ดังต่อไปนี้

- (1) ภาคฟารูดู ได้แก่ส่วนมรดกซึ่งตกได้แก่ทายาทดังที่ระบุไว้ในมาตรา 205
- (2) ภาคอชาบิฮะฮฺ ได้แก่ส่วนมรดกที่เหลือจากภาคฟารูดู หรือส่วนมรดกในกรณีที่ไม่มียาทผู้มีสิทธิในภาคฟารูดู ซึ่งตกได้แก่ทายาทดังที่ระบุไว้ในมาตรา 217
- (3) ภาคซาวิลออรุฮัม ได้แก่ส่วนมรดกที่ไม่มีทายาทผู้มีสิทธิในภาคฟารูดูและภาคอชาบิฮะฮฺ หรือส่วนมรดกที่เหลือจากภาคฟารูดูและไม่มีทายาทผู้มีสิทธิในภาคอชาบิฮะฮฺ ซึ่งตกได้แก่ทายาทดังที่ระบุไว้ในมาตรา 222 และ 225

มาตรา 197 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 189 ก่อนที่จะแบ่งปันมรดกแก่ทายาท ให้คำนึงดูว่า เจ้ามรดกมียาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคฟารูดู ภาคอชาบิฮะฮฺ หรือภาคซาวิลออรุฮัม หรือไม่ ถ้า

- (1) มียาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคฟารูดู ให้แบ่งปันมรดกภาคฟารูดูแก่ทายาทจำพวกนี้ก่อน ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งลักษณะ 3
- (2) ไม่มีทายาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคฟารูดู หรือมีส่วนมรดกเหลือจากแบ่งปันแก่ทายาท เช่นว่านั้น และมีทายาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคอชาบิฮะฮฺ จึงให้แบ่งปันมรดกภาคอชาบิฮะฮฺแก่ทายาทจำพวกนี้ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งลักษณะ 4
- (3) ไม่มีทายาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคฟารูดูและภาคอชาบิฮะฮฺ หรือมียาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคฟารูดูและได้รับส่วนแบ่งมรดกแต่บางส่วนมิหฺมดกอญ แต่ไม่มีทายาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคอชาบิฮะฮฺ หากมียาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคซาวิลออรุฮัมแล้ว จึงให้แบ่งปันมรดกภาคซาวิลออรุฮัมแก่ทายาทจำพวกนี้ ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งลักษณะ 5

มาตรา 198 ทารกในครรภ์ย่อมมีสิทธิได้รับมรดกตามส่วน เมื่อภายหลังเกิดมารอดอยู่

ในการแบ่งปันมรดก ให้กับส่วนของทารกในครรภ์ไว้ตามส่วนที่เป็นคุณที่สุดแก่ทารกนั้น แต่เมื่อเกิดมาแล้วทารกมีสิทธิได้รับส่วนแบ่งตามที่บัญญัติไว้ในหลักกฎหมายนี้เท่านั้น ส่วนที่เหลือ หรือในกรณีที่ทารกนั้นมิได้เกิดมารอดอยู่ ให้แบ่งปันส่วนมรดกนั้น ๆ แก่ทายาทของเจ้ามรดก

มาตรา 199 ในกรณีที่ปรากฏว่ามีทายาท หรือผู้รับพินัยกรรมผู้ใดสูญไปจากภูมิสำเนา หรือถิ่นที่อยู่ และมีสามารถทราบได้ว่ายังมีชีวิตอยู่หรือตาย ให้กันส่วนแบ่งของผู้นั้นไว้จนกว่าศาลจะได้มีคำสั่งแสดงว่าผู้นั้นถึงแก่ความตาย ตามบทบัญญัติแห่งมาตรา 10 หรือจนกว่า ผู้นั้นจะได้รับส่วนแบ่งของตนไปภายในกำหนด 1 ปี นับแต่เมื่อเจ้ามรดกตายหรือนับแต่ผู้นั้นได้รู้หรือควรได้รู้ถึงความตายของเจ้ามรดกแต่อย่างไรก็ดีมิให้เกิน 10 ปี

(1) ถ้าผู้สูญไปนั้นมิได้มารับส่วนแบ่งของตนไป ภายในกำหนดในวรรคก่อน ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรา 194 มาใช้บังคับโดยอนุโลม แล้วแต่กรณี

(2) ถ้าผู้สูญไปนั้นไม่มีทายาท ให้มรดกที่กันไว้ในวันตกได้แก่ทายาทอื่นของเจ้ามรดก

มาตรา 200 ในขณะที่แบ่งปันมรดก ถ้าทายาทคนใดคนหนึ่งเป็นกะเทย ให้พิจารณาว่ากะเทยนั้นมีเพศใกล้เคียงทางเพศชายหรือเพศหญิง ถ้าใกล้เคียงทางเพศชายให้แบ่งปันแก่ทายาทในฐานะกะเทยนั้นเป็นชาย ถ้าใกล้เคียงทางเพศหญิง หรือไม่อาจอนุมานได้ว่าเป็นเพศใด ให้แบ่งปันมรดกแก่ทายาทในฐานะกะเทยนั้นเป็นหญิง

มาตรา 201 ภายใต้บังคับบทบัญญัติแห่งมาตรา 214 การปันส่วนแบ่งมรดกในระหว่างทายาทผู้มีสิทธิในมรดกภาคเดียวกัน หรือส่วนเดียวกัน ซึ่งมีตั้งแต่ 2 คนขึ้นไป ถ้าทายาทเหล่านั้นเป็น

(1) ชายทั้งสิ้น หรือหญิงทั้งสิ้น ให้ได้รับส่วนแบ่งคนละเท่ากัน

(2) ชายบ้าง หญิงบ้าง ให้ชายได้รับส่วนแบ่งคนละ 2 ส่วน หญิงได้รับส่วนแบ่งคนละ 1 ส่วน

มาตรา 202 ถ้าเจ้ามรดก

(1) มี บุตรชาย บรรดาหลานทั้งสิ้นและผู้สืบสายโลหิตจากหลานไม่มีสิทธิในมรดกเลย

¹ คำว่า "มี" ดูบทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา 2 (22)

(2) มีบิดา ปู่และย่าของเจ้ามรดกไม่มีสิทธิในมรดกเลย

(3) มีมารดา ย่าและยายของเจ้ามรดกไม่มีสิทธิในมรดกเลย

ส่วนตาไม่มีสิทธิในมรดกภาคพารุคูและภาคอาซาบะฮฺ คงมีสิทธิแต่ในมรดกภาคซาวิลฮฺฮัม

ให้นำบทบัญญัติแห่งมาตรานี้ใช้บังคับแก่ผู้สืบสายโลหิตอื่น ๆ ได้ตลอดไปในทำนองนี้มิขาดสายโดยอนุโลม

มาตรา 203 ในกรณีที่หลักกฎหมายนี้บัญญัติว่า

(1) ปู่ ย่า ตา หรือยายมีสิทธิได้รับมรดกนั้นให้ปู่ทวด ย่าทวด ตาทวด ยายทวด หรือชายหญิงผู้สืบสายโลหิตของบุคคลเช่นว่านั้นตามสายที่เป็นชายหรือหญิง แล้วแต่กรณี โดยตรงขึ้นไป มิขาดสายมีสิทธิรับมรดกแทนที่ได้ ในเมื่อไม่มี ปู่ ย่า ตา ยาย หรือปู่ทวด ย่าทวด ตาทวด ยายทวด หรือผู้สืบสายโลหิตที่สนิทกว่า แล้วแต่กรณี

(2) หลานมีสิทธิได้รับมรดกนั้น ให้เหลน หรือผู้สืบสายโลหิตจากเหลนโดยตรงลงไป มีสิทธิรับมรดกแทนที่ได้ในเมื่อไม่มี หลาน เหลน หรือผู้สืบสายโลหิตที่สนิทกว่า แล้วแต่กรณี

¹ คำว่า “ไม่มี” ดูบทวิเคราะห์ศัพท์ในมาตรา 2 (23)